

Rozvojové aspekty práv duševného vlastníctva v súvislosti s genetickými zdrojmi

Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. januára 2013 o rozvojových aspektoch práv duševného vlastníctva v súvislosti s genetickými zdrojmi: vplyv na znižovanie chudoby v rozvojových krajinách (2012/2135(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Dohovor OSN o biologickej diverzite (DBD) z roku 1992,
- so zreteľom na Protokol z Nagoje k Dohovoru o biologickej diverzite o prístupe ku genetickým zdrojom a spravodlivom a rovnocennom spoločnom využívaní prínosov vyplývajúcich z ich používania z roku 2010,
- so zreteľom na Medzinárodnú zmluvu o genetických zdrojoch rastlín pre výživu a poľnohospodárstvo z roku 2001,
- so zreteľom na Zmluvu o patentovej spolupráci z roku 2002,
- so zreteľom na Deklaráciu OSN o právach pôvodného obyvateľstva prijatú Valným zhromaždením 13. septembra 2007,
- so zreteľom na dohovor MOP o pôvodnom a kmeňovom obyvateľstve (č. 169) z roku 1989,
- so zreteľom na Medzinárodný dohovor o ochrane nových druhov rastlín v znení revidovanom 19. marca 1991 v Ženeve,
- so zreteľom na Dohodu WTO o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva z roku 1995,
- so zreteľom na Medzinárodnú zmluvu o genetických zdrojoch rastlín pre výživu a poľnohospodárstvo z roku 2002 a na rámec WHO z roku 2011 týkajúci sa vírusov chrípky,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 98/44/ES zo 6. júla 1998 o právnej ochrane biotechnologických vynálezov¹,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. októbra 2010 o strategických cieľoch EÚ na 10. schôdzu konferencie zmluvných strán Dohovoru OSN o biologickej diverzite (DBD), ktorá sa má konať v Nagoji (Japonsko) od 18. do 29. októbra 2010²,
- so zreteľom na oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Naše životné poistenie, náš prírodný

---

¹ Ú. v. ES L 213, 30.7.1998, s. 13.

² Ú. v. EÚ C 371E, 20.12.2011, s. 14.

kapitál: stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020 (COM(2011)0244),

- so zreteľom na činnosti a správy Medzivládneho výboru pre duševné vlastníctvo a genetické zdroje, tradičné vedomosti a folklór Svetovej organizácie duševného vlastníctva,
  - so zreteľom na správu zo schôdze skupiny technických a právnych expertov s názvom Tradičné znalosti spojené s genetickými zdrojmi v kontexte medzinárodného režimu prístupu ku zdrojom a spoločného využívania prínosov (Traditional Knowledge Associated with Genetic Resources in the Context of the International Regime on Access and Benefit-Sharing, UNEP/CBD/WG-ABS/8/2, 2009),
  - so zreteľom na štúdiu, o vypracovanie ktorej požiadal Výbor Európskeho parlamentu pre rozvoj, s názvom Práva duševného vlastníctva v súvislosti s genetickými zdrojmi a boj proti chudobe z roku 2011,
  - so zreteľom na Ramsarský dohovor o mokradiach z roku 1971,
  - so zreteľom na Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín (CITES) z roku 1973,
  - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
  - so zreteľom na správu Výboru pre rozvoj a stanoviská Výboru pre medzinárodný obchod a Výboru pre právne veci (A7-0423/2012),
- A. keďže životné podmienky a prežitie 70 % chudobných obyvateľov na svete, ktorí žijú vo vidieckych a mestských oblastiach, priamo závisia od biodiverzity;
- B. keďže hlavnými cieľmi Dohovoru o biologickej diverzite (DBD) je posilniť zachovanie a udržateľné využívanie biodiverzity a zaoberať sa prekážkami brániacimi jej využívaniu;
- C. keďže krajiny, ktoré vlastnia genetické zdroje vlastnia a ktoré poskytujú s nimi súvisiace tradičné znalosti, často patria k rozvojovým krajinám s bohatou biodiverzitou;
- D. keďže vnútroštátne právne predpisy o prístupe ku zdrojom a spoločnom využívaní prínosov, prijaté ako súčasť procesu Dohovoru o biologickej diverzite, boli vypracované v reakcii na praktiky biologického prieskumu a biopirátstva;
- E. keďže podľa bežnej definície je biopirátstvo priemyselný postup privatizovania a patentovania tradičných znalostí alebo genetických zdrojov pôvodného obyvateľstva bez získania povolenia od zdrojových krajín alebo poskytnutia kompenzácie týmto krajinám;
- F. keďže DBD a jeho Protokol z Nagoje od bioprospektorov vyžaduje, aby získali predchádzajúci informovaný súhlas (PIS) od krajín pôvodu alebo od miestnych a pôvodných spoločenstiev pokiaľ ide o tradičné znalosti spojené s genetickými zdrojmi a dohodli sa s nimi na obojstranne dohodnutých podmienkach (ODP) a aby sa s nimi podelili o výhody získané z biologického prieskumu;
- G. keďže rozvoj režimu prístupu ku zdrojom a spoločného využívania prínosov na základe DBD funguje v rámci zložitej architektúry multiinštitucionálneho riadenia vrátane WTO

s jej Dohodou o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva ((WTO-TRIPS), Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO), Organizácie pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO), Medzinárodnej organizácie na ochranu nových druhov rastlín (UPOV) a Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO);

- H. keďže spravovanie režimu prístupu ku zdrojom a spoločného využívania prínosov sa takisto odráža v početných nástrojoch na ochranu ľudských práv vrátane Všeobecnej deklarácie ľudských práv z roku 1948, Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach z roku 1966 a Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach z roku 1966;
- I. keďže na základe článku 27 ods.3 písm. b) Dohody WTO o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (TRIPS) sú štáty oprávnené vylúčiť z patentovania rastliny, zvieratá a v zásade biologické postupy, zatiaľ čo mikroorganizmy a nebiologické a mikrobiologické postupy sa patentovať môžu;
- J. keďže biodiverzita zabezpečuje veľkú škálu ekosystémových služieb, napríklad miestnu vodu, zásobovanie potravinami, materiálmi na udržateľné živobytie a regulovanie klímy; a keďže zhoršovanie životného prostredia predstavuje nové výzvy na zachovanie a udržateľné využívanie širokej škály živočíšnych druhov a genetických zdrojov ako základu pre potravinovú bezpečnosť a udržateľný rozvoj poľnohospodárstva;
- K. keďže Medzinárodná zmluva o genetických zdrojoch rastlín pre výživu a poľnohospodárstvo (ITPGR), o ktorej sa rokovalo v rámci Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO), sa zameriava na ochranu a udržateľné využívanie genetických zdrojov rastlín na výživu a v poľnohospodárstve a na spravodlivé rozdeľovanie prínosov vyplývajúcich z ich využívania, v súlade s DBD;
- L. keďže členovia OECD sú vo veľkej miere odkázaní na zahraničné genetické zdroje, najmä v prípade plodín, v dôsledku čoho nadobúda medzinárodná spolupráca v oblasti zachovania a udržateľného využívania genetických zdrojov zásadný význam;
- M. keďže v odhadoch sa uvádza, že tri štvrtiny svetovej populácie závisia od prírodných tradičných liekov a že asi polovica syntetických drog má prírodný pôvod;
- N. keďže vo viacerých medzinárodných dohovoroch a dohodách sa rieši otázka tradičných znalostí, vrátane Dohody o biologickej diverzite (DBD), Medzinárodnej zmluvy o genetických zdrojoch rastlín pre výživu a poľnohospodárstvo (ITPGR), Deklarácie OSN o právach pôvodného obyvateľstva (DRIPS), Dohovoru Unesco na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva;
- O. keďže v článku 8 písm. j) DBD sa zmluvné strany zaväzujú rešpektovať, chrániť a zachovávať tradičné znalosti a podporovať spravodlivé rozdeľovanie prínosov vyplývajúcich s využívania týchto znalostí;
- P. keďže Deklarácia OSN o právach pôvodného obyvateľstva z roku 2007 potvrdzuje právo takéhoto obyvateľstva na zachovanie, riadenie, ochranu a rozvoj svojich tradičných znalostí;
- Q. keďže Valné zhromaždenie WIPO v roku 2009 dalo pokyn svojmu medzivládne mu výboru (IGC), aby vypracoval medzinárodný nástroj na ochranu genetických zdrojov,

tradičných znalostí a tradičných kultúrnych prejavov;

I. Genetická rozmanitosť a miléniové rozvojové ciele

1. pripomína priamy súvis medzi ochranou biodiverzity a dosahovaním miléniových rozvojových cieľov, najmä miléniového rozvojového cieľa 1 zameraného na odstraňovanie extrémnej chudoby a hladu; zdôrazňuje význam zdravej biodiverzity a zdravých ekosystémov z hľadiska poľnohospodárstva a lesného a rybného hospodárstva v rámci hľadiska udržateľného rozvoja;
2. zdôrazňuje, že Dohovor o biologickej diverzite sa vo významnej miere odlišuje od medzinárodných dohôd v oblasti životného prostredia, pretože pri zachovávaní a využívaní biodiverzity explicitne pripisuje významnú úlohu otázkam čestnosti, rovnosti a spravodlivosti;
3. upozorňuje na skutočnosť, že aj keď neexistuje žiadne všeobecné vymedzenie pojmu biopirátstvo, môže označovať nezákonné použitie a/alebo nezákonné komerčné využívanie tradičných znalostí a genetických zdrojov, a zdôrazňuje, že treba vyvinúť ďalšie úsilie o to, aby sa objasnila a skonsolidovala právna terminológia najmä v súvislosti s vymedzením pojmu biopirátstvo na základe spoľahlivých údajov;
4. zdôrazňuje problémy, ktoré práva duševného vlastníctva súvisiace s genetickými zdrojmi a tradičnými znalosťami vyvolávajú v rozvojových krajinách, pokiaľ ide o prístup k liekom, výrobu generík a prístup poľnohospodárov k osivám; rovnako zdôrazňuje, že obchodná politika EÚ musí byť v súvislosti s právami duševného vlastníctva konzistentná s cieľmi súdržnosti politík v záujme rozvoja v súlade so Zmluvou o EÚ;
5. pripomína, že Dohovor o biologickej diverzite a Protokol z Nagoje sú hlavným rámcom na riadenie prístupu ku zdrojom a spoločné využívanie prínosov; poznamenáva, že riadenie oblasti práv duševného vlastníctva, genetických zdrojov a zmiernenia chudoby sa týka aj WTO, FAO, WHO a WIPO, čo vyvoláva otázky z hľadiska zabezpečenia uceleného prístupu týchto organizácií k podpore režimu Dohovoru o biologickej diverzite; trvá na tom, aby tieto medzinárodné inštitúcie podporovali režim DBD a nepostupovali proti nemu;
6. opäť zdôrazňuje, že rešpektuje čiastkové ciele splnené v oblasti medzinárodnej ochrany práv domorodého obyvateľstva na ich genetické a iné zdroje a súvisiace tradičné vedomosti, ako sú zakotvené v Deklarácii OSN o právach pôvodného obyvateľstva, v dohovore MOP č. 169, v článku 8 písm. j) DBD a v jeho Protokole z Nagoje; vyjadruje svoje znepokojenie nad narušením genetickej diverzity, ku ktorému na trhu dochádza v dôsledku takmer výlučného dominantného postavenia priemyselne produkovaných osív, t.j. osív chránených právami duševného vlastníctva, na úkor tradičných odrôd osiva;

Poľnohospodárstvo a zdravie

7. pripomína potrebu širokej škály genetických zdrojov pre výživu a poľnohospodárstvo v záujme zabezpečenia lepšieho poskytovania ekosystémových služieb; zdôrazňuje, že používanie genetických zdrojov pre výživu a poľnohospodárstvo má zásadný význam z hľadiska potravinovej bezpečnosti, poľnohospodárskej a environmentálnej udržateľnosti a boja proti zmene klímy;

8. zdôrazňuje, že splnenie miléniového rozvojového cieľa 1 závisí okrem iného od toho, ako riadime poľnohospodárske ekosystémy; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že obmedzovanie negatívneho vplyvu poľnohospodárstva na životné prostredie si vyžaduje širokú genetickú rozmanitosť plodín, aby sa zabezpečilo lepšie poskytovanie služieb ekosystému, ale rozmanitosť plodín umožňuje predovšetkým chudobným a malým poľnohospodárom spestriť si stravu a zvýšiť príjmy; zároveň zdôrazňuje, že genetická rozmanitosť plodín poskytuje odolnosť vzhľadom na zmenu klímy;
9. pripomína, že v rozvojových krajinách sú značne rozšírené divé druhy kultúrnych rastlín, ktoré sú dôležité z dôvodu potravinovej bezpečnosti členských štátov EÚ; naliehavo vyzýva EÚ, aby v rámci rozsahu pôsobnosti dohovoru Medzinárodnej organizácie pre ochranu nových druhov rastlín (UPOV) upustila od podpory zavádzania právnych predpisov, ktoré by mohli poľnohospodárom klásť prekážky pri využívaní zozbieraného osiva, pretože by sa tým v rozvojových krajinách porušilo právo na výživu;
10. pripomína, že „poľnohospodárska výnimka“ zakotvená v dohovore UPOV je osobitne dôležitá pre rozvojové krajiny, pretože umožňuje poľnohospodárom uchovávať semená pochádzajúce z nových druhov a znovu ich vysádzať na potravinové účely (a tým posilňovať potravinovú bezpečnosť); vyjadruje však poľutovanie nad tým, že síce je v záujme rozvojových krajín, aby sa zachovali a rozšírili výnimky z práv pestovateľov rastlín, ale práva poľnohospodárov sa oslabili v nasledujúcich reformách dohovoru UPOV;
11. konštatuje, že FAO preberá vedúce postavenie v rozvíjaní špecializovaných režimov prístupu ku zdrojom a spoločného využívania prínosov dôležitých pre výživu a poľnohospodárstvo, vyzýva EÚ, aby podporovala požiadavky rozvojových krajín na zabezpečenie primeraného využívania prínosov vo všetkých nových odvetvových mechanizmoch/nástrojoch v rámci FAO, ako aj zabezpečenie súladu a posilnenie synergie s DBD a jeho Nagojským protokolom;
12. pripomína, že genetické zdroje, okrem iného vo forme herbálnych liečiv, významne prispievajú k výskumu a vývoju v farmaceutickom priemysle a dostupnosti liekov; znovu potvrdzuje, že práva duševného vlastníctva by nemali brániť v prístupe k dostupným liekom, najmä ak sa tieto práva opierajú o genetické zdroje, ktoré majú pôvod v rozvojových krajinách;
13. vyzýva EÚ, aby upustila od vyvíjania nátlaku na rozvojové krajiny, najmä najmenej rozvinuté krajiny, aby prostredníctvom dvojstranných dohôd prijímali ďalekosiahle normy týkajúce sa duševného vlastníctva v oblasti osív a liekov, v súlade so zásadou súdržnosti politik EÚ;
14. zdôrazňuje, že súčasťou boja proti biopirátstvu je uplatňovanie a aktualizácia súčasných ustanovení týkajúcich sa mnohostranného prístupu ku zdrojom a spoločného využívania prínosov v oblasti poľnohospodárstva a zdravia, napr. čo sa týka Medzinárodnej zmluvy o genetických zdrojoch rastlín pre výživu a poľnohospodárstvo (ITPGR) – napr. zvážením nových spôsobov získavania zdrojov na fond spoločného využívania prínosov – alebo medzivládneho stretnutia WHO o pripravenosti na pandemickú chrípku;
15. zastáva názor, že budúce dvojstranné a viacstranné dohody zamerané na harmonizáciu, najmä tie, ktoré sa týkajú rozsahu výnimiek a obmedzení týkajúcich sa patentových práv, si budú vyžadovať dôkladnú kontrolu z hľadiska rozvoja, a to v záujme dosiahnutia

globálnej rovnosti v oblasti verejného zdravia v duchu vykonávania odseku 6 vyhlásenia z Dauhy o dohode TRIPS, ktorým sa ustanovuje ochrana miestnych poznatkov a v súvislosti s právami šľachtiteľov rastlín a ktorými sa zabezpečuje prístup k osivám;

II. Práva pôvodných a miestnych spoločností v súvislosti s tradičnými znalosťami

16. poznamenáva, že tradičné znalosti označujú znalosti konkrétnych pôvodných a miestnych spoločností, ktoré spoločne využívajú mnohé skupiny spoločnosti daného regiónu alebo krajiny; poukazuje na to, že tradičné znalosti zahrnujú „nehmotné hodnoty“ a že zachovávanie kultúrneho dedičstva má v skutočnosti prvotný význam vo všetkých jeho prejavoch vrátane sociálnych, náboženských, kultúrnych a krajinných hodnôt;
17. upozorňuje, že tri štvrtiny svetovej populácie závisia od prírodnej tradičnej medicíny z rastlín; vyjadruje preto presvedčenie, že z dôvodu biopirátstva existujú závažné dôvody na ochranu tradičných znalostí, najmä čo sa týka genetických zdrojov, ktoré majú pre priemysel ekonomickú hodnotu;
18. poukazuje na nebezpečenstvo posudzovania tradičných znalostí len z obchodného hľadiska; poukazuje na to, že existujúci rámec v oblasti práv duševného vlastníctva nie je vhodný pre takú heterogénnu skupinu, akou sú ľudia s tradičnými znalosťami; zdôrazňuje preto potrebu vymedziť medzinárodný režim sui generis v oblasti práv duševného vlastníctva, ktorý zabezpečí zachovanie rozmanitosti záujmov miestnych spoločností a zohľadní zvykové právo atď.;
19. so znepokojením konštatuje, že ťažkosti držiteľov tradičných znalostí zahŕňajú monitorovanie a vymáhanie, t. j. zisťovanie, že dochádza k zneužívaniu, a dosahovanie včasnej nápravy; vyjadruje v tejto súvislosti poľutovanie nad tým, že na tradičné znalosti spojené s genetickými zdrojmi sa nevzťahuje ani jedno z monitorovacích opatrení Protokolu z Nagoje vzhľadom na skutočnosť, že neexistuje žiadna povinnosť zverejniť kontrolnému subjektu informácie o používaných tradičných znalostiach, pričom medzinárodne uznaný certifikát o súlade sa nevzťahuje na tradičné znalosti spojené s genetickými zdrojmi, čo obmedzuje schopnosť sledovať prípady biopirátstva, ktoré sú s týmito tradičnými znalosťami spojené; zastáva názor, že EÚ by mala pri vykonávaní Protokolu z Nagoje priznať tradičným znalostiam prinajmenšom takú úroveň ochrany ako genetickým zdrojom;
20. zdôrazňuje, že stanovené predpisy na ochranu genetických zdrojov a s nimi súvisiacich tradičných znalostí musia vyhovovať medzinárodným záväzkom prijatým na podporu a dodržiavania práv pôvodného obyvateľstva, ako sa zakotvuje v Deklarácii OSN o právach pôvodného obyvateľstva (UNDRIP) z roku 2007 a Dohovore MOP o pôvodnom a kmeňovom obyvateľstve (č. 169) z roku 1989;
21. uznáva potenciálnu úlohu duševného vlastníctva a patentového systému pri podpore inovácií, prenosu a šírenia tak technológií na vzájomný prospech zainteresovaných strán, poskytovateľov, vlastníkov a používateľov genetických zdrojov a ich derivátov, ako aj súvisiacich tradičných vedomostí spôsobom, ktorý vedie k blahu a rozvoju, a zdôrazňuje potrebu predchádzať nepriaznivým účinkom práv duševného vlastníctva a patentového systému na to, ako domorodé obyvateľstvo uplatňuje tradičné vedomosti, na ich zákony, postupy a vedomostný systém a ich schopnosť využívať, rozvíjať, tvoriť a chrániť svoje vedomosti týkajúce sa genetických zdrojov; upozorňuje na to, že zmluvy medzi stranami by mohli byť za určitých okolností pre domorodých obyvateľov a miestne komunity

realizovateľnejším riešením s cieľom spoločne využívať prínosy a chrániť ich záujmy a zároveň chrániť životné prostredie a predchádzať sociálnym a hospodárskym škodám, napr. prostredníctvom bezpečnostných doložiek;

III. Riešenie otázky biopirátstva – ďalší postup

22. poukazuje na to, že biopirátstvo možno označiť za dôsledok chýbajúcich vnútroštátnych právnych predpisov a mechanizmov presadzovania v rozvojových krajinách, ako aj za následok absencie mechanizmu monitorovania súladu s predpismi, pričom s zabezpečuje, aby sa genetické zdroje získavali na základe predchádzajúceho informovaného súhlasu a obojstranne dohodnutých podmienok v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi poskytovateľských krajín v oblasti prístupu ku zdrojom a spoločného využívania prínosov; v tejto súvislosti víta návrh nariadenia predloženého Komisiou, ktorého cieľom je uplatňovať Nagojský protokol o dostupnosti genetických zdrojov a spoločnom využívaní zdrojov; zároveň trvá na dôležitosti zabezpečovania efektívnych zdrojových mechanizmov v prípade sporov a prístupu k súdnictvu;
23. pripomína, že efektívne uplatňovanie protokolu závisí od krokov, ktoré sa prijímú v rozvojových, ako aj rozvinutých krajinách; konštatuje, že vypracovanie právnych predpisov pre oblasť prístupu ku zdrojom a spoločného využívania prínosov v rozvojových krajinách je podmienkou toho, aby používateľské krajiny plnili požiadavky predchádzajúceho informovaného súhlasu; poukazuje však na to, že táto požiadavka predstavuje pre nich skutočný problém, pretože si to vyžaduje budovanie veľkých právnych a inštitucionálnych kapacít;
24. zdôrazňuje, že ciele Dohovoru o biologickej diverzite sa podarí dosiahnuť len vtedy, ak sa zabezpečí spravodlivé a rovnocenné využívanie prínosov; naliehavo vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby požadovali urýchlenú ratifikáciu Protokolu z Nagoje s cieľom bojovať proti biopirátstvu a pri výmene genetických zdrojov znovu posilniť rovnosť a spravodlivosť; zdôrazňuje úlohu rozvojovej spolupráce EÚ pri poskytovaní pomoci rozvojovým krajinám, čo sa týka budovania právnych a inštitucionálnych kapacít v oblasti prístupu ku zdrojom a spoločného využívania prínosov; je presvedčený, že rozvojovým krajinám by sa mala poskytovať pomoc pri budovaní databáz tradičných znalostí a pri chápaní systémov patentových prihlášok;
25. opakuje, že na základe svojho uznesenia z 10. mája 2012 o patentovaní základných biologických procesov¹, by nadmerne široká patentová ochrana v oblasti šľachtiteľstva mohla brzdiť inovácie a pokrok, čo je v neprospech malých a stredných šľachtiteľov keďže im to zamedzí prístup ku genetickým zdrojom;

Sprísnenie požiadaviek na vedenie databáz a zverejňovanie údajov o genetických zdrojoch a tradičných znalostiach

26. upozorňuje na návrh rozvojových krajín, aby sa od prihlasovateľov patentov prostredníctvom záväzných právnych predpisov požadovalo zverejňovanie údajov o zdroji a pôvode genetických zdrojov a tradičných znalostí použitých pri vynáleze (a), poskytnutie dôkazu o predchádzajúcom informovanom súhlase príslušných subjektov v poskytovateľskej krajine (b) a o spravodlivom a rovnocennom spoločnom využívaní prínosov, ktoré sa má osvedčiť prostredníctvom medzinárodného certifikátu o pôvode (c).

---

¹ Prijaté texty, P7_TA(2012)0202.

27. vyjadruje poľutovanie nad nedostatkom jasných štatistických údajov o biopiráctve a nezákonnom používaní a požaduje ďalší výskum EÚ a zverejňovanie informácií v tejto oblasti v záujme nápravy tejto situácie; ďalej zdôrazňuje, že sú potrebné lepšie údaje o počte a obsahu zmlúv o prístupe ku zdrojom a spoločnom využívaní prínosov; domnieva sa, že toto by sa mohlo zozbierať vytvorením oznamovania a databázového systému prostredníctvom mechanizmu zberu, spracovania a distribúcie informácií v rámci DBD;
28. domnieva sa, že záväzný nástroj je najistejším prostriedkom na zabezpečenie toho, aby používateľské krajiny zaviedli opatrenia súvisiace s biodiverzitou v rámci systému práv duševného vlastníctva; naliehavo vyzýva na prijatie krokov, na základe ktorých bude schválenie patentu povinne podliehať splneniu požiadavky poskytnúť v patentovej prihláške informácie o pôvode každého príslušného genetického zdroja resp. tradičnej znalosti; zdôrazňuje, že takéto zverejnenie by malo zahŕňať poskytnutie dôkazu o tom, že daný genetický zdroj resp. tradičná znalosť boli získané v súlade s platnými pravidlami (t. j. s predchádzajúcim informovaným súhlasom a na základe obojstranne dohodnutých podmienok);
29. zdôrazňuje, že medzinárodný nástroj obsahujúci požiadavky na zverejňovanie a databázy na ochranu genetických zdrojov nenahrádza mechanizmus efektívneho prístupu ku zdrojom a spoločného využívania prínosov na vnútroštátnej úrovni;
30. zastáva názor, že priame oznámenia užívateľov o spoločnostiach využívajúcich genetické zdroje alebo s nimi súvisiace tradičné znalosti, využívanie súladu certifikátov a skúmanie možností riešenia sporov v rámci vnútroštátnej jurisdikcie a mimo nej, môžu účinne prispievať k potláčaniu možných prípadov biopiráctva;
31. nazdáva sa, že jasný a ucelený systém práv duševného vlastníctva by prispel k tvorbe znalostí a ich šíreniu v rozvojových krajinách, čo by prinieslo úžitok miestnej podnikateľskej sfére, výskumu, vzdelávaniu a prispelo by k zmierneniu chudoby;

Úsilie o zabezpečenie uceleného systému globálnej správy

32. trvá na tom, že Dohoda WTO o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva by mala byť zlučiteľná s Dohovorom o biologickej diverzite a Protokolom z Nagoje, a preto považuje za kľúčové zaviesť požiadavky týkajúce sa povinného zverejňovania pôvodu genetických zdrojov počas patentových konaní, a teda umožniť kontroly, či sa získali zákonne v súlade s predchádzajúcim informovaným súhlasom a obojstranne dohodnutých podmienok;
33. zdôrazňuje, že tieto požiadavky by sa mohli zaviesť prostredníctvom zmeny a doplnenia Dohody WTO o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva alebo v rámci Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO), v rámci kontextu pokračujúcich diskusií o vytvorení nového medzinárodného právneho nástroja (alebo nástrojov) na účinnú ochranu genetických zdrojov, tradičných znalostí a tradičných kultúrnych prejavov; predovšetkým vyzýva EÚ, aby v súlade s politikou súdržnosti a rozvoja požadovala od rozvojových krajín, aby upravili dohodu TRIPS zapracovaním nového článku 29a o zverejňovaní pôvodu genetických zdrojov alebo súvisiacich tradičných znalostí v súlade s Protokolom z Nagoje; víta ako prvý krok skutočnosť, že návrh nariadenia EÚ o prístupe ku genetickým zdrojom a spoločnom využití prínosov stanovuje povinnú požiadavku na zverejnenie pôvodu akýchkoľvek genetických zdrojov a

súvisiacich tradičných znalostí;

34. vyzýva Komisiu, aby poverila svojich vyjednávačov vo WIPO IGC a v rade zodpovednej za preskúmanie TRIPS, aby považovali Protokol z Nagoje za východiskový bod a pri rokovaní sa zameriavali na dosiahnutie súladu medzi právnym rámcom CBD¹ a jeho Protokolom z Nagoje, WIPO, TRIPS, ITPGRFA² a UPOV³ ako aj UNCLOS⁴, v súvislosti s morskými genetickými zdrojmi, poznamenáva, že z dohody TRIPS sú dočasne vynechané najmenej rozvinuté krajiny⁵; zdôrazňuje, že tento prístup sa musí zachovať v súvislosti s každým preskúmaním, ktoré môže vyplynúť z procesu súvisiaceho s Protokolom z Nagoje k Dohovoru o biologickej diverzite;
35. víta iniciatívy, ktoré predstavujú alternatívu k orgánom prísne zameraným na obchod, ako je nástroj pre globálne informácie o biologickej diverzite (Global Biodiversity Information Facility, GBIF), ktorý prostredníctvom celosvetovej spolupráce medzi rozličnými vládami, organizáciami a ďalšími medzinárodnými zúčastnenými stranami podporuje voľný a otvorený prístup k údajom o biologickej diverzite;
36. berie na vedomie prácu medzivládneho výboru pre duševné vlastníctvo a genetické zdroje fungujúceho v rámci Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) a požaduje, aby sa na úrovni EÚ prijali podobné opatrenia a jednotné definície;

o

o o

37. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.

---

¹ Dohovor o biologickej diverzite.

² Medzinárodná zmluva o rastlinných genetických zdrojoch pre výživu a poľnohospodárstvo.

³ Medzinárodná únia na ochranu nových odrôd rastlín.

⁴ Dohovor Organizácie Spojených národov o morskom práve.

⁵ Čl. 66 ods. 1 dohody TRIPS; Rozhodnutie Rady o dohode TRIPS z 29. novembra 2005.